

طرح درس کتاب «روباه سبز»

نویسنده طرح: فاطمه مصلح

گروه سنی: پایه اول تا سوم دبستان - سطح ۱، ۲ و ۳*

موضوع: محیط زیست، طبیعت، سبز شدن زمین، مراقبت از زمین

خانم روباهه، معلم مدرسه حیوانات، یک روز صبح تصمیم می‌گیرد که به جای ماشین با دوچرخه به مدرسه برود. شاگردهایش با دیدن او تعجب می‌کنند و دلیل کارش را از او می‌پرسند. خانم روباهه به آن‌ها می‌گوید که می‌خواهد از امروز سبز باشد و بچه‌ها هم تصمیم می‌گیرند به خانم معلم پیوندند...

اهداف

- آشنایی با مفهوم «سبز شدن» و مسئولیت‌پذیری نسبت به زمین و محیط اطراف.
- آشنایی کلی با بازیافت و اهمیت آن.
- آشنایی با مفهوم مراقبت و سپاس‌مندی در برابر زمین.

• تابلو

• کاربرگ ۱ و ۲ به تعداد بچه‌ها

• مدادرنگی ۱۲ رنگ - هر ۴ نفر یک بسته

• قیچی - هر ۲ نفر یک عدد

• پرینت رنگی از تصاویر بخش شروع کلاس

• کاغذ آ ۴ سفید - هر کودک ۳ برگ

• پرینت رنگی آرم بازیافت

• ۳ یا ۴ وسیله دارای آرم بازیافت

• ۳ یا ۴ وسیله بدون آرم بازیافت

• در صورت انتخاب شروع کلاس ۱: مقداری خاک در یک پلاستیک، دو تکه چوب با طول تقریبی ۱۵ سانتی‌متر، ۴ یا ۵ سنگ متوسط، یک لیوان آب

شرح

بحث و گفتگوی پیش از قصه گویی:

• پیشنهاد اول:

در ابتدا به بچه‌ها بگویید: «امروز قرار است یک مهمان به کلاس ما بیاید. اما آن مهمان چندتا هدیه به من داده تا به کلاس بیاورم. هدیه‌هایش را ببینید و حدس بزنید آن مهمان کیست؟»
مقداری آب، کمی خاک و سنگ و چوب یا برگ خشک به کلاس ببرید و به بچه‌ها نشان دهید.
سپس در ادامه بگویید: «بعضی‌ها در قدیم باور داشتند زمین مادر ماست. به نظر شما چرا مردم فکر می‌کردند زمین مادر ماست؟ مگر زمین برای ما چه کارهایی انجام می‌دهد؟ مادران برای ما انسان‌ها چه کارهایی انجام می‌دهند و چگونه از ما مراقبت می‌کنند؟»

نظرات بچه‌ها را روی تابلو بنویسید.

با بچه‌ها در مورد سوالات گفتگو کنید و در گفتگو پیرامون

هر پرسش نشان دهید که چرا رودخانه یا کوه یا ...

نشانی از مادرانگی زمین هستند.

- فکر می‌کنید درختان برای ما چه کار می‌کنند؟

- رودخانه‌ها و دریاها برای ما چه کار می‌کنند؟

- سنگ‌ها و کوه‌ها چگونه چطور؟

- با چوبی که زمین به ما می‌دهد چه کار می‌توانیم بکنیم؟

- با خاک و برگ‌ها چگونه چطور؟

• پیشنهاد دوم:

به بچه‌ها بگویید که: «قرار است امروز یک مهمان به کلاس ما بیاید. در زمان‌های قدیم بعضی‌ها فکر می‌کردند این کسی که امروز قرار است مهمان ما شود مادر انسان‌ها است.»
پس از کمی گفتگو تصویر کره‌ی زمین را که به طرح ضمیمه شده روی تابلو بچسبانید.

سپس بگویید: «به نظر شما چرا مردم فکر می‌کردند زمین مادر ماست؟ مگر زمین برای ما چه کارهایی انجام می‌دهد؟ مادران برای ما انسان‌ها چه کارهایی انجام می‌دهند و چگونه از ما مراقبت می‌کنند؟»
اجازه دهید بچه‌ها به این پرسش‌ها پاسخ دهند و نظرات آن‌ها را روی تابلو بنویسید.

سپس در جمع‌بندی نظرات بچه‌ها، تصاویر رودخانه، سنگ، چوب، میوه‌ها، درختان، یک تپه‌ی خاکی یا پر از چمن و تصویر یک قبر که کسی در آن به خاک سپرده شده را پای تابلو دورتادور تصویر کره‌ی زمین بچسبانید.

با بچه‌ها در مورد سوالات گفتگو کنید:

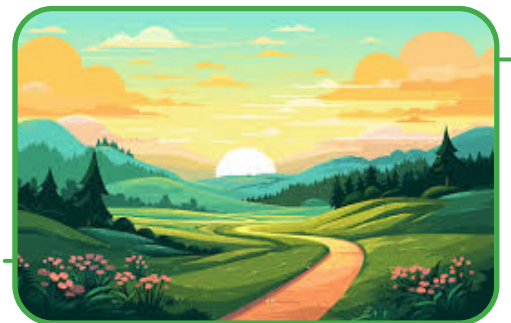
- فکر می‌کنید درختان برای ما چه کار می‌کنند؟

- رودخانه‌ها و دریاها برای ما چه کار می‌کنند؟ سنگ‌ها و کوه‌ها چگونه چطور؟

- با چوبی که زمین به ما می‌دهد چه کار می‌کنیم؟ با خاک و برگ‌ها چگونه چطور؟

* می‌توانید در جمع‌بندی گفتگو به موارد زیر اشاره کنید:

زمین شبیه مادری است که از ما مراقبت می‌کند و دلش می‌خواهد ما رشد کنیم. با رودخانه و چشمه‌هایش به ما آب می‌دهد، با سنگ و چوب کمک می‌کند که برای خود خانه و وسایل مورد نیازمان را بسازیم، با درختانش برای ما هوای پاک تولید می‌کند، وقتی خسته‌ایم اجازه می‌دهد روی دشت و خاک و سنگ و ... دراز بکشیم تا خستگی‌مان برطرف شود، وقتی کسی می‌میرد و به آن جهان می‌رود او را در آغوش می‌گیرد تا نترسد و ...

قصه گویی:

اکنون تصویر کتاب روباه سبز را به بچه‌ها نشان دهید. می‌توانید بگویید:

در داستان امروز ما، خانم روباهه که خوب می‌دونست زمین چقدر مهربان است و هر روز چه هدیه‌های ارزشمندی به ما می‌دهد تصمیم گرفت برای مراقبت و تشکر از زمین کارهایی انجام بدهد و آن کارها را به شاگردانش هم یاد بدهد.

بریم ببینیم او چه چیزهایی به شاگرداش یاد داده است؟

داستان «روباه سبز» را برای بچه‌ها قصه‌گویی کنید.

هنگام قصه‌گویی، پیشنهاد می‌شود که در صفحه‌ی ۶ و ۷ کتاب با کمی مکث بیشتر مفهوم «مصرف کمتر همه چیز» و «انرژی» را با

بحث و گفتگوی پس از قصه‌گویی

در ادامه می‌توانید با انتخاب چند سوال از هر بخش، گفتگوی پایانی را شکل دهید.

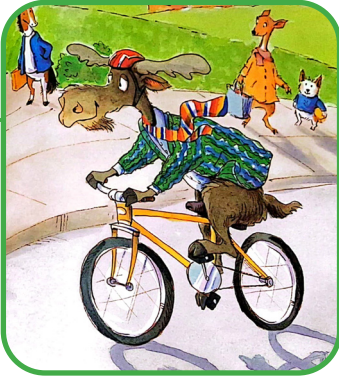
«سوالات حافظه»

- در ابتدای داستان وقتی خانم روباه به مدرسه آمد چرا بچه‌ها تعجب کردند؟
- خانم روباه گفت: سبز شدن یعنی چه؟
- وقتی خانم روباه می‌خواست توضیح دهد که سبز شدن و سبز نگه‌داشتن کره‌ی زمین به چه معنی است، چه چیزهایی را روی تخته سیاه نوشت؟
- وقتی قورباغه گفت به خاطر صرفه‌جویی در آب، دیگر حمام نمی‌کند، خانم روباه به او چه جوابی داد؟
- وقتی راسو گفت برای صرفه‌جویی در مصرف کاغذ دیگر تکلیف نمی‌نویسم، خانم روباه به راسو گفت به جای این کار می‌تواند چه کار کند؟
- وقتی راکون سردش شد چه کار کرد؟
- سنجاب در فروشگاه چه چیزی را دید؟ بعد به چه چیزی فکر کرد و چه تصمیمی گرفت؟
- وقتی پدر خرگوشه خواست در مغازه از کیسه‌ی نایلونی استفاده کند خرگوشه به پدرش چه گفت؟ پدر خرگوشه تصمیم گرفت دفعه‌ی بعد چگونه خرید کند؟
- وقتی خرس و دوست‌اش می‌خواستند بروند بازی کنند چرا خرس وسط راه برگشت؟
- وقتی قورباغه به دیدن عمو وزغ رفت با دیدن وسایل انباری به عمو وزغ چه گفت؟

«سوالات درک مطلب»

- استفاده کردن از دوچرخه به نسبت ماشین چه فایده‌ای برای زمین دارد؟ (یا استفاده از ماشین و دوچرخه چه فرقی‌هایی دارند؟ بیایید با هم آن‌ها را مقایسه کنیم).

- سبز شدن یعنی چه؟ ما برای اینکه سبز باشیم چه کارهایی می‌توانیم انجام دهیم؟

- چرا بچه‌های کلاس خانم روباه اسباب‌بازی‌هایشان را با هم رد و بدل کردند؟

«سوالات کاربرد»

- اگر تولد دوستت باشد و بخواهی هدیه‌ی تولدی به او بدهی که سبز باشد، چه کارهایی می‌توانی انجام دهی؟

فعالیت پس از داستان

فعالیت اول: ساخت کاردستی سربند زمین

کاربرگ شماره‌ی ۱ را به بچه‌ها بدهید. ابتدا باید بچه‌ها سربند خود را رنگ کنند. سپس از بین تصاویر کاربرگ تصاویری که به مراقبت از زمین کمک می‌کند را انتخاب و رنگ کنند. سپس دور تا دور تصاویر را بچینند و روی سربند بچسبانند. همچنین دورتادور سربند را نیز بچینند. اگر سربند برای دور سر بچه‌ها کوچک بود، کاغذی را به شکل نواری بچینید و با منگنه به سربند وصل کنید. سپس دور سر بچه‌ها را تک تک اندازه بگیرید و دو طرف سربند را با منگنه به هم بچسبانید، به نحوی که اندازه‌ی سر هر یک از بچه‌ها باشد تا بچه‌ها بتوانند سربندهایشان را بپوشند. در پایان همه‌ی بچه‌ها می‌توانند سربندهایشان را بپوشند و به نشانه‌ی شروع سبز شدن بچه‌های کلاس یک عکس یادگاری بگیرند.

فعالیت دوم: حل کاربرگ زمین

کاربرگ را به بچه‌ها بدهید و بگویید در یک سمت کارهایی که زمین برای ما انجام می‌دهد و در سمت دیگر کارهایی که ما برای احترام گذاشتن و تشکر و مراقبت از زمین می‌توانیم انجام دهیم را بکشند. از تصاویری که در پایین کاربرگ آمده می‌توانید ایده بگیرید.

فعالیت سوم (فعالیت هفتگی): دفترچه سبز شدن

با بچه‌ها (با استفاده از کاغذهای یک رو سفید) یک دفترچه درست کنید. از بچه‌ها بخواهید که در صفحه‌ی اول آن دفترچه، لیست کارهایی که در طول هفته می‌توانند برای سبز شدن انجام دهند را

بنویسند. در بالای صفحات دفترچه نام روزهای هفته را بنویسند. به بچه‌ها بگویید از الان تا هفته‌ی آینده در هر روز هر کار سبزی را که انجام دادید در صفحه‌ی مربوط به همان روز بنویسید یا نقاشی بکشید.

فعالیت چهارم: فعالیت و قول گروهی کلاسی

آرم بازیافت را به بچه‌ها نشان دهید یا پای تابلو بکشید. چند وسیله مثل سینی پلاستیکی یا کاسه پلاستیکی، جعبه مدادرنگی، مائیک و ... که روی آن آرم بازیافت وجود دارد و چند وسیله که آرم بازیافت ندارند را به بچه‌ها نشان دهید. توضیح دهید تمام وسایلی که آرم بازیافت دارند می‌توانند پس از استفاده دوباره به کارخانه بروند تا از آن‌ها چیزهای جدیدی درست شود و به این ترتیب زمین کمتر آلوده می‌شود و چیزها کمتر دور ریخته می‌شوند.

سپس دو سطل را جلوی کلاس بیاورید و روی یکی آرم بازیافت نصب کنید. توضیح دهید که از این به بعد برای اینکه ما هم یک قدم سبز شویم می‌خواهیم مواد بازیافتی و غیربازیافتی کلاس را از هم جدا کنیم و در سطل زباله بریزیم. در صورتی که بچه‌ها احتیاج به توضیح بیشتر داشتند با هم‌فکری خودشان لیستی از زباله‌های بازیافتی که معمولاً در کلاس تولید می‌شوند را روی تابلو بنویسید و یک نفر مسئول شود که این لیست را روی کاغذ نوشته و بالای سطل بازیافت نصب کند.

